

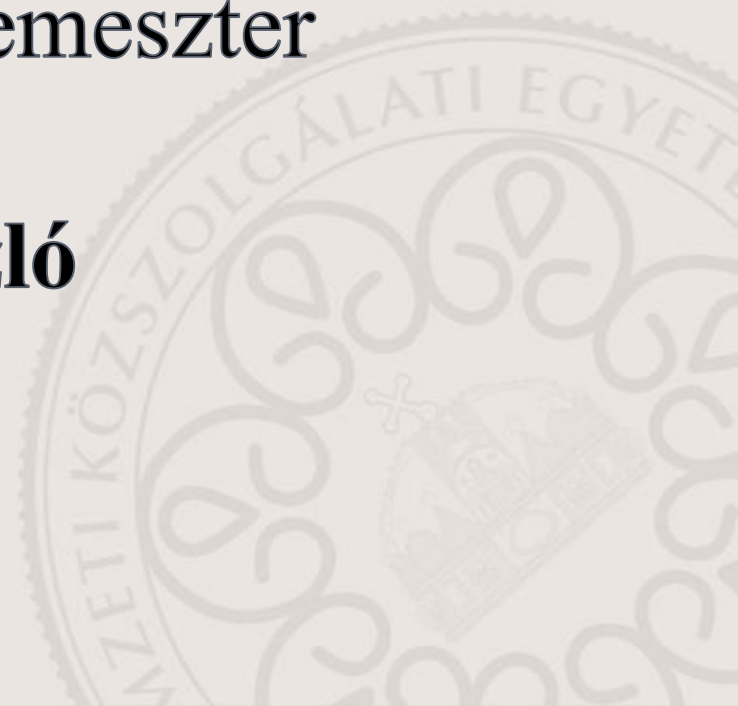

Az Európai Unió intézményrendszere I.

2019/20. tavaszi szemeszter

Szegedi László

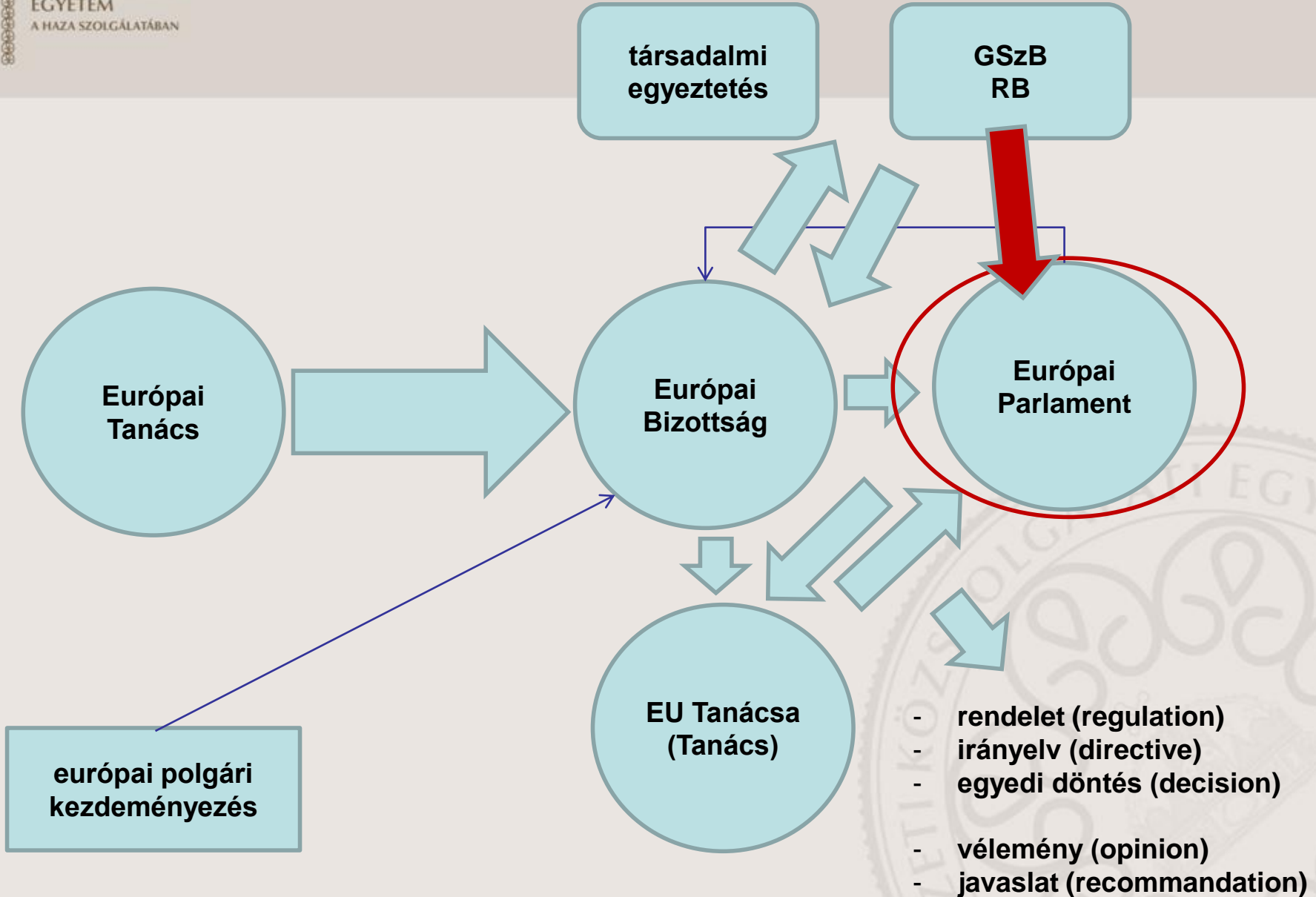
NKE-ÁNTK

Gyakorló kérdések

- **Mi különbség az Európa Tanács/Európai Tanács/Tanács között (összetétel, funkció, döntéshozatal)**
- **Kik Tanács tagjai?**
- **Mi a soroselnökség és a trióelnökség?**
- **Mi a COREPER?**
- **Mi döntéshozatalban a szavazati rend?**
- **Mi a blokkoló kisebbség?**
- **Tanács inkább szupranacionális vagy kormányközi uniós intézmény?**

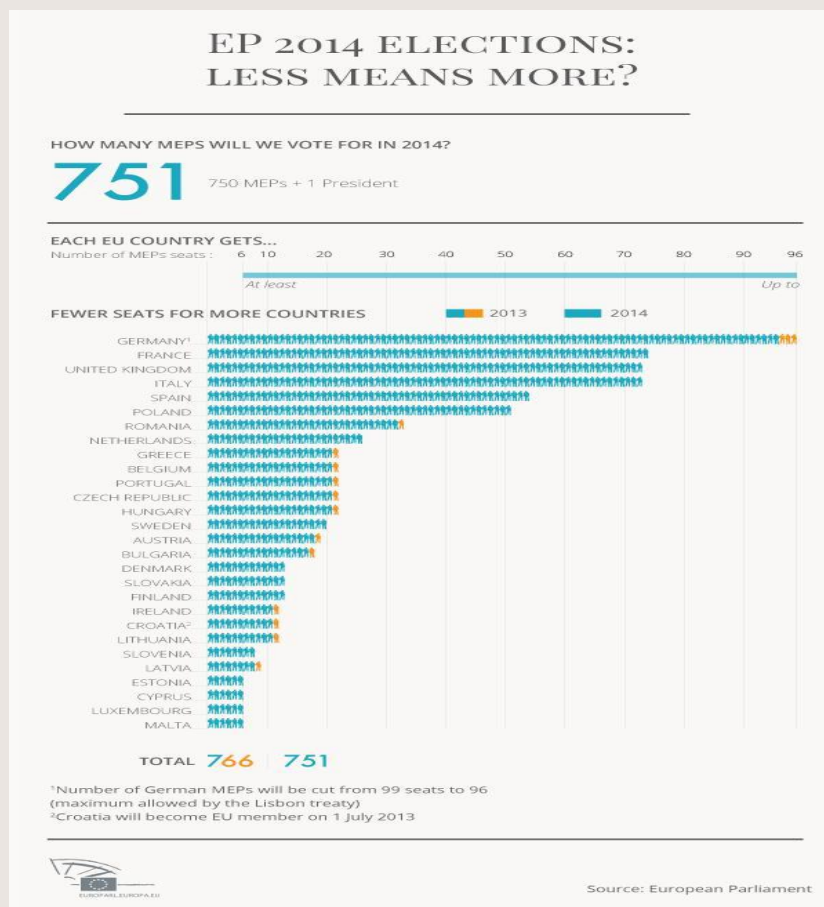

Európai Parlament

Közvetlen képviselő

- **Társ-jogalkotó + Politikai elszámoltathatóság**
- *Tagjai:* tagállamokban **közvetlen** és általános választójog alapján, ötéves időtartamra megválasztott **751 képviselő**
- **Brexit után 705 képviselő**
- **de transznacionális parlamenti képviselőcsoportok jöttek létre idővel**

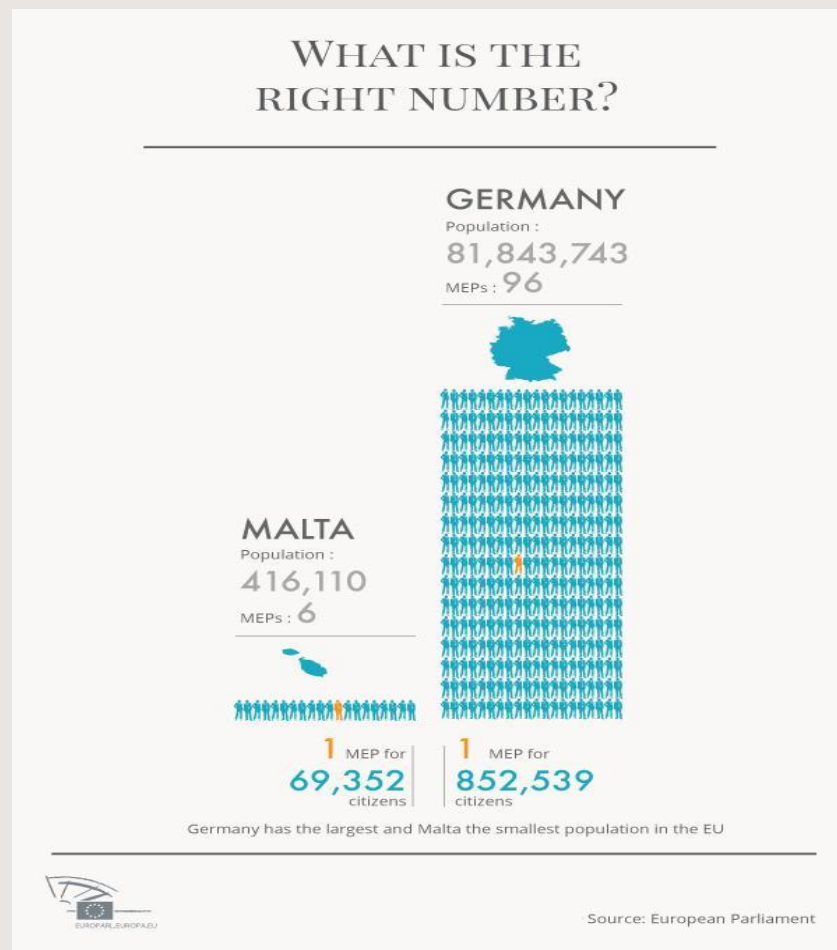

Európai Parlament

Közvetlen képviselet

- *Tagjai:* tagállamokban **közvetlen** és általános választójog alapján, ötéves időtartamra megválasztott **751 képviselő**
- **népességek arányában** (nagyobb államok viszonylagos, míg a kisebb államok felülreprezentáltsága)
- összehasonlítási alapként a lakosokra jutó eu-i parlamenti képviselői arány jelentős eltéréseket mutathat

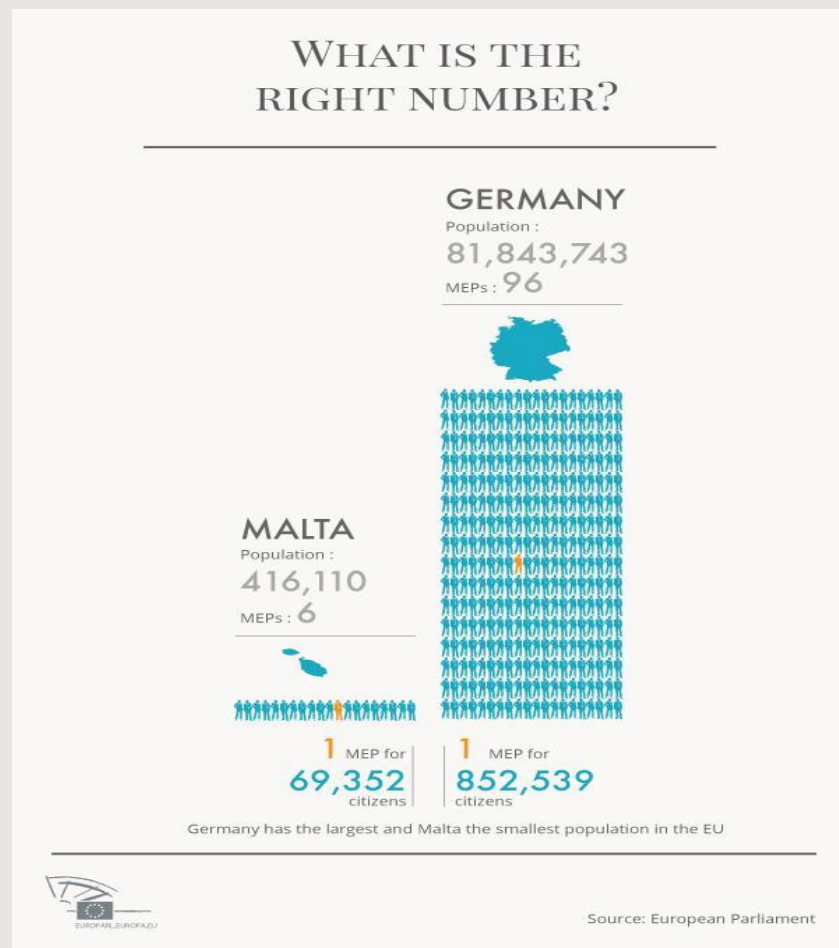

Európai Parlament

Reformok a Brexit időszakot követően

- *Tagjai:* 705-re csökkenő létszám
- 73 egyesült királysági hely összesen
  - 46 fenntartanak későbbi bővítési fordulókra
  - 27 felosztottak közepes méretű és nagyobb tagállamok között (alulreprezentáltság)
- Európai szintű pártlisták bevezetése (elnapolva jelen állás szerint)

Európai Parlament

Belső szervezet

- *Működés szervezése:*
- **Elnök**
  - Titkos szavazással abszolút többséggel, majd ennek sikertelensége után egyszerű többséggel
  - 2,5 éves mandátum, amely megújítható
  - Irányítja a munkát, külső képviselet, elnökli plenáris üléseket
  - Aláírja jogalkotási aktusokat
- **Elnökség** (Elnök, 14 alelnök, tanácsadói minőségben öt quastor)
  - „hivatali működés központja”

Európai Parlament

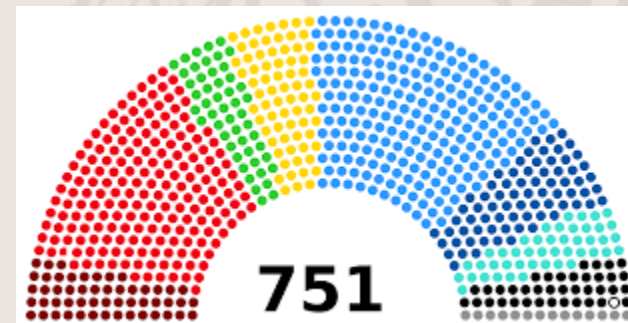
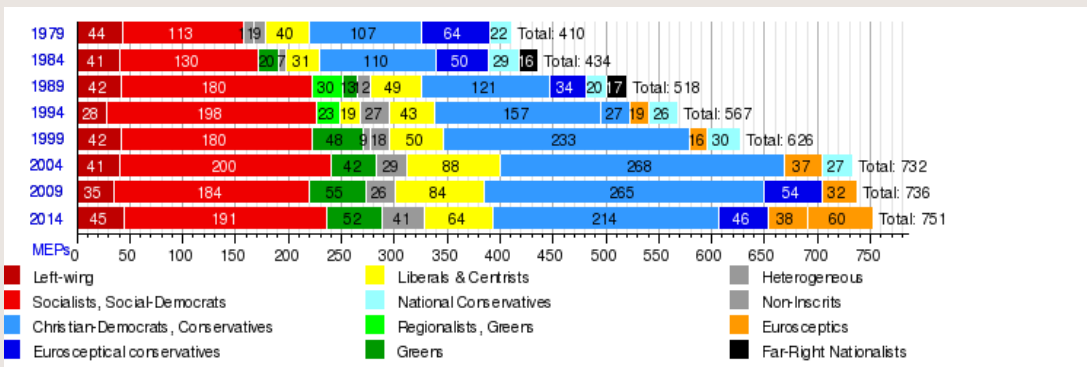
- **Elnökök Értekezlete** (Elnök, képviselőcsoportok elnökei)
  - Munka ütemezése (naptári ütemterv, plenáris ülések napirendje)
  - Bizottságok és küldöttségek feladatainak kijelölése
  - Kapcsolattartás külsőleg és egyéb intézményekkel, nemzeti parlamentekkel
  - Konszenzusos döntéshozatal
- **bizottságok rendszere** (állandó, *ad hoc*, vizsgáló)
  - Előkészítik plenáris üléseket – parlamenti munka túlsúlya itt zajlik
  - Tárgyalócsoportok Tanáccsal folytatandó jogalkotási tárgyalásokra
  - Jelentések elfogadása és szakértői meghallgatások végzése

Európai Parlament

Politikai működés keretei

- legtöbbször **nagykoalícióban való döntéshozatal**
- **színes politikai paletta**
- **transznacionális együttműködési keretek**
- **egyre erősebb EP-hatáskörökkel is megváltozott a tagállami pártok által ide jelölt képviselők profilja**

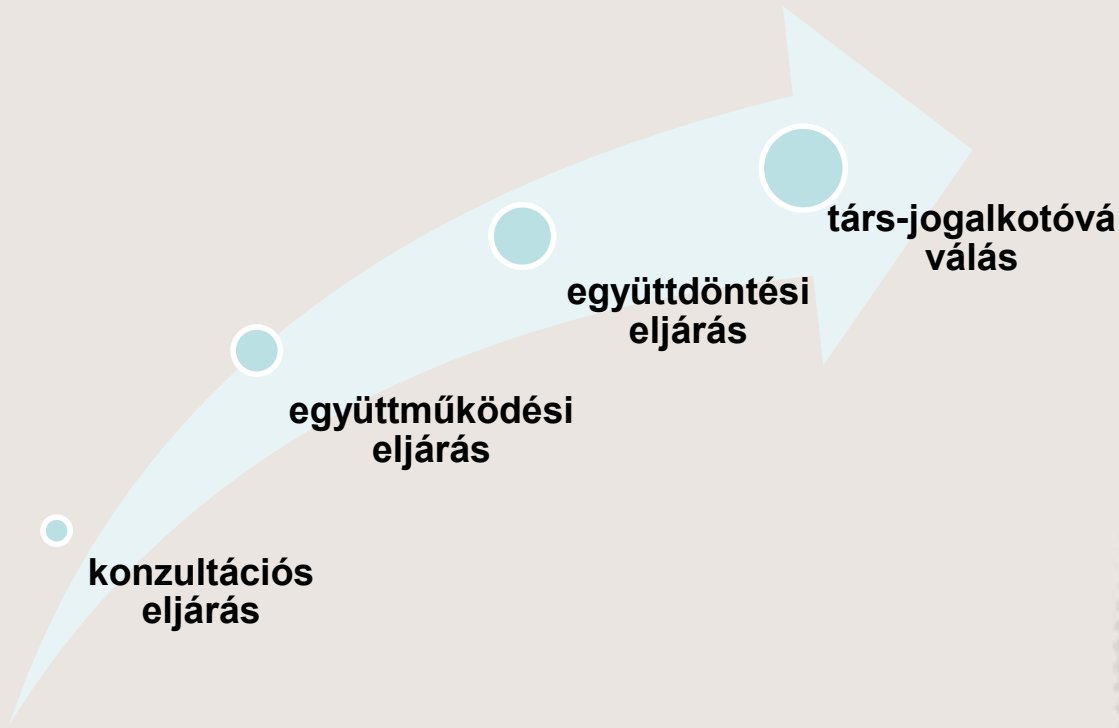

Európai Parlament

Társ-jogalkotóvá válás

- Közgyűlés eredetileg
- Költségvetési ellenőrzési szerepkör megerősítése
- 1979-től közvetlen választás
- Együtműködési
- Majd együttdöntési eljárások kiterjesztése egyre több területre
- Lisszaboni szerződéssel általános társ-jogalkotó

Európai Parlament

Feladat- és hatáskörök

- **Társ-jogalkotó** a Tanács mellett (uniós jogi aktus elfogadásához az EP jóváhagyása is kell)
- **Éves költségvetését** különleges jogalkotási eljárás keretében eljárva az EP és a Tanács határozza meg
- **Ellenőrzés és a politikai elszámoltathatósági mechanizmusok** (jóváhagyja a Bizottságot, mint testületet. + bizalmatlansági indítványt + konzultálni kell az EP-vel az **Európai Számvevőszék tagjainak kinevezése előtt** + Bizottság **jelentés** kell benyújtania az EP-nek, amelyet az megtárgyal + adott **uniós tisztviselőket meghallgat**)
- Együttműködik a **nemzeti parlamentekkel** az Elnökök Értekezletén keresztül
- **Petíciós jog** + **európai ombudsman** szerepe

Petíciós jog

Jellemzői

- Ki?

uniós polgárság egyik részjogosítványa is + lakóhellyel/székhellyel rendelkező személy is

- Mihez?

Unió tevékenységi területére tartozó ügyben, amely közvetlenül érinti, közérdeklődésre is számot tart

- Ki jár el?

EP Petíciós Bizottsága, de át is adhatja másik szakbizottságnak részletes kivizsgálásra

Európai Ombudsman

Jellemzői

- EP által megválasztott Ombudsman vizsgálja ki (fenti jogosulti körtől származó) hivatali visszasságokkal kapcsolatos panaszokat (EU intézményei/szervei ellen) **KIVÉVE: BÍRÓSÁGI** eljárás tárgya
- EP mandátumához igazodik, de megújítható mandátuma
- **SZÉLES VIZSGÁLATI** jogkörök
- Békítés eszköze és **JELENTÉSTÉTEL** EP-nek
- Hivatali apparátus szolgálja ki: Strasbourgban található székhelye

Európai Parlament

Intézményi döntéshozatal

- Elsődleges színterét a **plenáris ülések** adják, míg azok előkészítése, a vizsgálatok, ellenőrzési és jelentéstételi feladatok lefolytatása a szakbizottságok keretében folyik. Az Európai Parlament székhelye **Strasbourg**, ahol **plenáris üléseit** tartja, míg egyéb szakbizottsági üléseinek és részüléseinek helyszíne **Brüsszel**. A hivatali működéséért felelős **Főtitkárságának** székhelye pedig **Luxembourg**.
- **Rendes** ülészak (ezen belül legalább havi rendszerességgel tart négynapos plenáris ülést Strasbourgban + további rövidebb plenáris ülések és rész-, valamint szakbizottsági ülések) + kérelmére **rendkívüli ülészakot** tarthat
- A Parlament akkor **határozatképes**, ha az ülésteremben a képviselők egyharmada jelen van. A Szerződések főszabályként azt írják elő, hogy az Európai Parlament a leadott szavazatok **többségével** határoz

Európai Parlament

Politikai jellemzői

Szupranacionális működés:

- Alapvetően szupranacionális jellegű EU intézmény
- EP, mint **egyfajta alsóház** működik, míg a Tanács tekinthető a felsőháznak
- **közvetlen választás**
- transznacionális parlamenti csoportok EP-n belül

Kormányköziség:

- **nincs visszahívhatósága**

a tagállami párt listájáról
bekerült képviselőnek

